

Huvudman

Kungsbacka kommun
forskola.grundskola@kungsbacka.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Kapareskolan, enheterna A – D och I samt E – H, i Kungsbacka kommun.

Beslut

Skolinspektionen avslutar ärendet.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden inlett en tillsyn av Kapareskolan i Kungsbacka kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Kapareskolan följer gällande bestämmelser om att utbildningen vid en kommunal skola ska vara icke-konfessionell.

Skolinspektionen har inhämtat skriftliga yttranden från Kungsbacka kommun. Vidare har Skolinspektionen tagit del av Kungsbacka kommuns klagomålsutredning gällande konfessionella inslag vid skolan. Skolinspektionen har därtill genomfört observationer i skolans lokaler samt intervjuat ansvariga rektorer, lärare samt berörd församlingspedagog från Svenska kyrkan. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av de uppgifter som inkommit till Skolinspektionen framgår bland annat att Kapareskolan och Svenska kyrkan har ett nära samarbete. Samarbetet innebär bland annat att Svenska kyrkan bemannar ett eget uppehållsrum inne i skolans lokaler,

Svenska kyrkans personal håller i två olika samarbetsövningar i Svenska kyrkans lokaler, jul- och sommaravslutningar hålls i närliggande Onsala kyrka med aktivt deltagande av Svenska kyrkans personal. Där berättas det om julevangeliet och sjungs psalmer. Svenska kyrkans präst och medarbetena har givits fritt tillträde till att på lektionstid göra reklam för sina konfirmationsläger.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen yttrar sig över inkomna uppgifter och huvudmannen har anfört bland annat att omständigheterna nyligen har utretts inom ramen för huvudmannens klagomålshantering. Av klagomålsutredningen framgår att avseende *verksamheten i uppehållsrummet* finns idag en överenskommelse och regelbunden uppföljning och dialog mellan rektor och personal anställda av församlingen. Församlingen bemannar uppehållsrummet fyra dagar i veckan. Samverkan behöver dock formaliseras i ett samverkansavtal där båda parter uttrycker sin avsikt med att samverka. Där bör även framgå vad målsättningen är och de ramverk som är viktiga utifrån skolans uppdrag och skyldigheter. På så sätt tydliggörs uppdraget och om det överensstämmer med utbildningens mål. Det blir också ett sätt att synliggöra om det skulle finnas några motsättningar i detta. Förvaltningen har gett rektorerna i uppdrag att ta fram en skriftlig överenskommelse.

Avseende information om *konfirmation* anser inte huvudmannen att församlingen bör informera om konfirmationen på skolan, även om den äger rum utanför lektionstid. Förvaltningen har gett rektorerna i uppdrag att säkerställa att återkommande aktivitet gällande information om konfirmationsundervisning avslutas.

Avseende *samarbetsövningar/dialoger i årskurs 7* framgår att planering av upplägg utgår ifrån skolans behov och lärare är själva delaktiga, även om församlingspedagog leder aktiviteterna/dialogerna. Dessa halvdagar är viktiga i skolans värdegrundsarbete men det huvudsakliga löpande arbetet som sker över året leds av skolans personal. Huvudmannen konstaterar att det inte framkommit annat än att utgångspunkten är skolans värdegrund och att de aktiviteter som genomförs ingår i det övergripande arbetet med värdegrund och att skapa goda relationer och en god arbetsmiljö i klasserna. Att skolan väljer att använda en extern värdegrundspedagog för att genomföra aktiviteterna grundar sig i en bedömning av rektor att denne är lämplig för uppdraget. Det är naturligtvis viktigt att fortsätta följa upp och vid behov förändra detta arbetssätt om behoven ser annorlunda ut framöver.

Avseende *julavslutning i kyrkan* bedömer huvudmannen att skolavslutningen kan fortsätta ha ett inslag i kyrkan men att rektorerna inför kommande avslutning ser över programmet och utesluter läsandet av julevangeliet som kan tolkas som ett förkunnande. I övrigt bedöms programmet vara inom ramarna, där kören sjunger 2-3 julpsalmer och elever samt personal kan välja att sjunga med, exempelvis Stilla natt. Huvudmannen anser dock att ett attraktivt alternativ till kyrkan ska erbjudas alla elever så att de fritt kan välja. Huvudmannen har gett rektorerna i uppdrag att inför kommande julavslutning vidta åtgärder enligt ovan.

Utifrån resultaten av klagomålsutredningen har huvudmannen därefter följt upp med rektorerna att rekommenderade åtgärder vidtagits. Det har därvid konstaterats att ingen information längre sker kring konfirmationer, programmet i kyrkan

ses över för att detta inte ska innehålla konfessionella inslag och rektorerna kommer att planera för att eleverna får välja om de vill delta i ett moment i kyrkan eller på skolan. Rektorerna har tillsammans med församlingspedagogen tagit fram en skriftlig överenskommelse kring samarbetet där båda parter uttrycker sin avsikt med att samverka. Rektorerna anser att det finns en medvetenhet hos personal på församlingen om att det inte ska förekomma några konfessionella inslag och att skolans värdegrund är styrande för arbetet. Samarbetet följs upp genom avstämningar mellan rektor och församlingspedagog.

Av Skolinspektionens intervju med rektorerna vid skolenhet A – D och I samt E - H framgår att samarbetet med Svenska kyrkan pågått under många års tid. Kyrkan ligger nära geografiskt och är en samlingspunkt för samhället. Kyrkans närvaro innebär att det finns mer vuxennärvaro och det vinner skolan på. Det finns då trygga vuxna som befinner sig i en oas där elever kan pausa lite. Rektorerna uppger att de är väldigt tydliga i genomgångar och i samtal med församlingspedagogen, där de betonar vikten av det inte får förekomma konfessionella inslag. Det har framkommit i samtal med församlingspedagogen att det är det mellanmänniska som är det primära. Enligt rektorerna förekommer inga konfessionella inslag i uppehållsrummet eller i samband med värdegrundsövningarna som genomförs tillsammans med församlingspedagogen. Rektorerna uppger vidare att det tidigare var så att kyrkans personal fick komma till skolan för att under lektionstid informera om konfirmation, för de elever som ville stanna kvar och lyssna. Därefter blev det så att kyrkans personal fick vara på skolan på raster och informera om konfirmation för de som ville lyssna. Nu är det också borttaget. Vad gäller skolavslutningarna så har det inte varit julavslutning på grund av pandemin. Rektorerna håller ett kort tal, tidigare läste prästen julevangeliet men det finns inte längre kvar. Musikläraren gör programmet och väljer vilka låtar eleverna i kören ska sjunga. Skolan äger julavslutningen och innehållet.

Enligt rektorerna har skolan en tradition av att jobba med kyrkan och det gäller att ha en balans mellan tradition och samarbete. Rektorerna är nöjda med samarbetet och anser att det gagnar eleverna. Samtidigt är det så att det finns en risk för ensidig påverkan. Rektorerna upplever att de har bra samtal med församlingspedagogen och det finns inga krav från kyrkans sida om innehållet i samarbetet.

Av Skolinspektionens intervju med församlingspedagog framgår att syftet med samarbetet med skolan och närvaron i skolans lokaler är att finnas i närområdet och hjälpa till. Det finns enligt församlingspedagogen ingen religiös ”knorr” på samarbetet. Det handlar främst om att finnas där för samtal och skapa trygghet. Det finns inga religiösa inslag kopplat till arbetet i uppehållsrummet eller i värdegrundsarbetet. Den kristna tron får ingen fördel i exempelvis uppehållsrummet. Verksamheten i uppehållsrummet består huvudsakligen av pingis och kortspel. Rundpingis är inte miljön för religiösa samtal, men tryggheten är bra. Värdegrundsarbetet består av samarbetsövningar där eleverna ska lära känna varandra. Alla programpunkter som finns med har presenterats för rektorerna och skolpersonal finns också med vid övningarna. Det finns inga religiösa inslag i samarbetsövningarna och det ingår inte i uppdraget då uppdraget är att skapa ”världens bästa 7B”.

Av Skolinspektionens intervju med lärare framgår att de värdegrundsövningar som församlingspedagogen leder, genomförs tillsammans med lärare från skolan. Det handlar om att eleverna ska lära känna varandra och konfessionella inslag förekommer inte. Lärarna ser dessa tillfällen som en möjlighet att observera gruppen i ett annat sammanhang utanför skolans lokaler och lärarna arbetar sedan vidare med värdegrundsfrågor efteråt.

Av Skolinspektionens observationer på plats i skolans uppehållsrum framgår inget som indikerar att det förekommer konfessionella inslag i den fysiska miljön, vare sig i skrift, genom symboler eller på annat sätt.

Rättslig reglering m.m.

I skollagen avses med *undervisning* sådana målstyrda processer som under ledning av lärare eller förskollärare syftar till utveckling och lärande genom inhämtande och utvecklande av kunskaper och värden, och *utbildning* som den verksamhet inom vilken undervisning sker utifrån bestämda mål. (1 kap. 3 § skollagen [2010:800])

Utbildningen ska utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna som människolivets okränkbarhet, individens frihet och integritet, alla människors lika värde, jämställdhet samt solidaritet mellan människor. Var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. Utbildningen ska vila på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet (1 kap. 5 § skollagen)

Utbildningen vid en skolenhet eller förskoleenhet med offentlig huvudman ska vara icke-konfessionell (1 kap. 6 § skollagen).

Av förarbeten till skollagen framgår att bestämmelsen i 1 kap. 6 § skollagen innebär att huvudmannen har ett ansvar att se till att eleven inte blir ensidigt påverkad i olika trosfrågor. Den utgör dock inte något hinder mot att huvudmannen inom ramen för skolans val eller elevens val i grundskolan eller motsvarande skolformer eller inom ramen för det individuella valet i gymnasieskolan och gymnasiesärskolan erbjuder undervisning i religionskunskap, historia eller samhällskunskap som innebär fördjupning i t.ex. kristendom, islam eller judendom. Denna undervisning måste dock ske på ett sådant sätt att även utbildningen i detta avseende är icke-konfessionell. (Prop. 2009/10:165 s. 636)

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen i ärendet framgår att det finns ett samarbete mellan Kapareskolan och Svenska kyrkan, genom Onsala församling, som pågått under en längre tid. Samarbetet har inneburit att församlingens personal tillåtits informera om konfirmation i skolans lokaler, att skol- och julavslutningar som hållits i kyrkan innehållit inslag som av huvudmannen är att betrakta som konfessionella, en församlingspedagog har medverkat i skolans värdegrundsarbete och kyrkans personal har be-
mannat ett uppehållsrum på Kapareskolan.

Skolinspektionens tillsyn visar samtidigt att huvudmannen nyligen har vidtagit åtgärder för att säkerställa att utbildningen vid de aktuella skolenheterna är icke-konfessionell. Huvudmannen har vidtagit åtgärder som innebär att Svenska kyrkans personal inte längre får informera om konfirmation i skolans lokaler, julavslutningarnas innehåll har reviderats så att tonvikt ligger på tradition och utan förkunnande eller bekännande inslag, och ett samarbetsavtal har tagits fram för Svenska kyrkans bemanning och för verksamheten i uppehållsrummet i skolans lokaler. Vad gäller församlingspedagogens delaktighet i skolans värdegrundsarbete tillsammans med lärare vid skolan bedömer Skolinspektionen att såväl innehåll som upplägg, så som det framkommer av utredningen i ärendet, inte medför ett åsidosättande av kravet på icke-konfessionalitet. Sammantaget visar Skolinspektionens tillsyn – med hänsyn tagen till de åtgärder som nyligen har implementerats på skolan – att det vid tidpunkten för tillsynen inte förekommer konfessionella inslag i utbildningen eller att eleverna påverkas ensidigt i trosfrågor.

Skolinspektionen vill samtidigt framhålla vikten av att det finns en tydlighet och transparens i det samarbete som finns mellan Kapareskolan och Onsala församling. Ett samarbete med ett religiöst samfund är inte fritt från risker utifrån skollagens krav på att utbildningen ska vara icke-konfessionell och huvudmannen har ytterst ansvar att se till att konfessionella inslag inte förekommer i utbildningen samt att elever inte blir ensidigt påverkade i olika trosfrågor. Skolinspektionen noterar att huvudman och ansvariga rektorer till viss del formaliserat det nu aktuella samarbetet i syfte att klargöra ramarna för berörda parter. Skolinspektionen vill framhålla vikten av att samtliga delar inom ett samarbete klargörs, formaliseras och kommuniceras – så att ett eventuellt fortsatt samarbete får ett tydligt syfte, innehåll och en tydlig ansvarsfördelning, vilket även medför att samarbetet kan följas upp av alla parter på ett adekvat sätt. Skolinspektionen förutsätter att huvudman och ansvariga rektorer kontinuerligt följer upp och utvärderar det aktuella samarbetet utifrån de skyldigheter som åligger huvudmannen och skolan. Skolinspektionen stannar vid detta påtalande och avslutar ärendet.

På Skolinspektionens vägnar

X Fredrik Johansson

Beslutsfattare
Signerat av: Fredrik Johansson

X Michael Hjalmarsson

Föredragande
Signerat av: Michael Hjalmarsson

Kopia för kännedom till;

Rektor för Kapareskolan A-D och I - carl-daniel.cregard@kungsbacka.se

Rektor för Kapareskolan E-H - ylla.hinsch@kungsbacka.se